“Віолончель з фортепіано – це така божественна гармонія...”

6 березня в Інституті св.Володимира в Торонто відбулася доповідь на тему “Шевченко і музика в його житті”. Доповідь була зорганізована Інститутом разом з Науковим Товариством ім.Шевченка. Доповідач – мґр.Василь Сидоренко – є добре відомий в Канаді як музиколог, що доклав чимало праці до видання *Encyclopedia of UKRAINE*, написавши до неї ряд статтей про українську музику. Останніми роками він бере активну участь в реалізації проєкту *Ukrainian Art Song*, що має на меті представити світові солоспіви українських композиторів різних епох та регіонів України. Для вже випущених альбомів Стеценка, Лисенка, Степового та збірного альбому галицьких композиторів В.Сидоренко написав біографічні нариси про згаданих музик та коментарі до їхніх творів. Ще одна ділянка діяльності Сидоренка-музиколога – це дослідження української танцювальної музики 1920-1930тих років, та, як результат, дуже цікаві доповіді про українське танго, вальс та фокстрот.

У доповіді 6 березня мґр.Сидоренко відмовився від традиційного погляду на Шевченка як “невідворотного творця від народної музики”. Натомісць, він поставив за мету представити Шевченка як людину високої музичної культури, не лише палкого шанувальника, а й глибокого знавця европейської класичної музики. Справді, зазначив доповідач, вже від 14 років життя Шевченко покинув рідне село і Україну. Як козачок пана Енгельгардта, він помандрував з ним до Вільна та Варшави, а потім і до Петербургу, де, врешті, здобув волю і став студентом Академії Мистецтв. Очевидно, саме там, у Перербурзі, він захопився класичною музикою, часто відвідував концерти, оперні і балетні вистави, а про його смаки та вподобання свідчать його листи, щоденники, а також повісті, створені вже після заслання, наприкінці 1850тих років. Серед композиторів, особливо шанованих Шевченком, знайдемо Гайдна, Моцарта, Бетговена, Паганіні, Шуберта, Шопена, Вебера, Мендельсона, Россіні, Верді, Доніцетті, Мейєрбера,Глінку, та ще з десяток інших імен.

Мабуть, найбільш цікавими у доповіді мґр.Сидоренка були унікальні аудіо та відеоматеріяли, що презентували музику, яку слухав Шевченко, у максимально наближеному до його часу вигляді. Так, чудовою ілюстрацією до перебування Шевченка в 1843 році у маєтку Тарновських

Качанівці, став “Ноктюрн” Михаїла Глінки в перекладі для арфи: Глінка перебував в Качанівці в 1837-8 роках, і власне там написав більшу частину опери “Руслан і Людмила”. Музичну атмосферу маєтку Лизогубів у Седневі, де Шевченко гостював в 1846 році, відтворила соната для віолончелі і фортепіано Іллі Лизогуба, брата власника маєтку Андрія, частину з якої мали змогу прослухать присутні. Коли в 1957 році після звільнення із заслання Шевченко по дорозі до Петербургу перебував у Нижньому Новгороді, йому, при відвідинах відомого мовознавця В.Даля, донька господаря заграла фортепіанну фантазію на тему опери Меєрбера “Гуґеноти” – і власне ця фантазія прозвучала у доповіді. Присутні також довідалися і про різке несприйняття Шевченком окремих музичних явищ. Одним з них була дуже популярна в ті часи механічна музична скринька – шарманка, як її називали в Росії, або катеринка, за українською версією. Принагідно, В Сидоренко розповів про власне дослідження походження цих назв, яке, на мою думку, йому варто опублікувати окремою статтею.

Однак, наймилішою серцю Шевченка була віолончель. Недарма героєм своєї повісті “Музикант” він обрав талановитого кріпака-віолончеліста, долю якого наділив автобіографічними рисами. “Боже мій, що це за забавка! – писав Шевченко, - Лише одна душа чоловіка може так плакати і радіти, як співає і плаче цей дивовижний інстумент”. І далі: “Віолончель і ф-но це така божественна гармонія”... Прослухавши твори, які згадувалися в повісті – “Lacrimosa” з *Requiem* Моцарта у перекладі для віолончелі, та Сонату Шопена для віолончелі та фортепіано, – слухачі мали можливість вповні переконатися в слушності твердження поета.

Доповідь мґр.Василя Сидоренка була сприйнята з надзвичайним зацікавленням та нагороджена тривалими оплесками численних слухачів. Українська громада мала змогу вже вкотре переконатися, що шевченківська тема є справді невичерпною, а дослідження життя і творчости Шевченка продовжує додавати нові важливі штрихи до напрочуд складного і багатогранного образу великого поета.

Даґмара Турчин-Дувірак, пресовий референт НТШ.

P.S.: На світлині – мґр.Василь Сидоренко під час доповіді. Автор світлини – Дарія Даревич.

R